

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2564

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

PHETCHABURI
จังหวัดเพชรบุรี

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมก็สามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดเพชรบุรี
<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/C/pbi.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “เพชรบุรี”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	6
2.1 ข้าว	6
2.2 อ้อยโรงงาน	11
2.3 สับปะรดโรงงาน	15
2.4 มะพร้าว	19
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	22
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	24
เอกสารอ้างอิง	29
ภาคผนวก	31

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดเพชรบุรี	4
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดเพชรบุรี	6
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี	8
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	10
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงาน รายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี	12
ตารางที่ 6	พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน	14
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของสับปะรดโรงงาน รายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี	16
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตสับปะรดโรงงาน	18
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี	20
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี	33
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดเพชรบุรีจำแนกรายอำเภอ ตำบล	36
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดเพชรบุรี	39
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	40
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดเพชรบุรี	41
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดเพชรบุรี	42
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี	43

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินหัวหิน	44
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าจีน	45
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินบางละมุง	46
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าม่วง	47
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินปราณบุรี	48
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดเพชรบุรี	49
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดเพชรบุรี	50
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดเพชรบุรี	51
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดเพชรบุรี	52
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจสับปะรดโรงงานจังหวัดเพชรบุรี	53
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดเพชรบุรี	54
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดเพชรบุรี	55
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดเพชรบุรี	56

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ 6,225.138 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,890,711 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ประกอบด้วย 8 อำเภอ 93 ตำบล (ตารางภาคผนวกที่ 1) จังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนประชากร 482,193 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดสมุทรสงคราม
ทิศใต้	ติดต่อ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อ อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูง ประกอบด้วยลักษณะภูมิประเทศดังนี้

1) **ภูเขาและที่สูง** เทือกเขาตะนาวศรีอยู่ทางด้านตะวันตกของจังหวัด ติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในอำเภอแก่งกระจานและหนองหญ้าปล้อง มีภูเขาสูงและเป็นบริเวณที่สูงชันของจังหวัด มีลักษณะเป็นเทือกเขาทอดยาวจากเหนือมาใต้ พื้นที่ถัดจากบริเวณนี้จะค่อย ๆ ลาดต่ำลงมาทางด้านตะวันออก บริเวณนี้เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี

2) **ที่ราบลุ่มแม่น้ำ** แม่น้ำเพชรบุรีซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านตอนกลางของจังหวัด มีเขื่อนแก่งกระจานและเขื่อนเพชรบุรีเป็นแหล่งน้ำระบบชลประทาน บริเวณนี้เป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด

3) **ที่ราบชายฝั่งทะเล** ด้านตะวันออกของจังหวัด ติดกับชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย บริเวณนี้เป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดด้านการประมงและการท่องเที่ยว

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบุรีได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศจะร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป โดยมีฝนตกหนักในเดือนตุลาคม ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็น และอาจมีฝนได้ตามบริเวณชายฝั่งทะเลโดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายน เดือนธันวาคมและมกราคมมีฝนตกน้อยและอากาศอยู่ในเกณฑ์เย็น อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 24.3 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดเพชรบุรี แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุต้นกำเนิดดิน ได้ดังนี้

1) พื้นที่หาดทรายและเนินทราย (Beach and Sand Dune) พื้นที่หาดทราย เป็นพื้นที่ระหว่างแนวน้ำทะเลขึ้นและน้ำทะเลลง มีลักษณะเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคลื่นและกระแสน้ำทะเล ส่วนพื้นที่เนินทรายหรือสันทรายเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะนูนเป็นโคกเตี้ยๆ และเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายและมักมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในดิน สีน้ำตาลน้ำตาลปนเหลืองหรือเหลืองปนแดง เช่น ชุดดินหัวหิน (Hh) และชุคดินบาเจาะ (Bc)

2) ที่ราบชายฝั่งทะเล (Coastal Plain) เกิดจากคลื่นพัดพาและกระแสน้ำพัดพาเอาเศษวัตถุจากทะเล ทั้งโคลน กรวด ทราย และตะกอนต่างๆ เข้ามาทับถมบริเวณชายฝั่ง และลึกเข้าไปในแผ่นดินมากกว่าหาดทราย แบ่งเป็น

(1) พื้นที่น้ำทะเลขึ้นถึงในปัจจุบัน (Active tidal flats) เป็นพื้นที่ที่มีน้ำทะเลขึ้นถึง ดินมีสีคล้ำ อินทรีย์วัตถุสูงและเป็นดินเค็ม (saline soil) ดินส่วนใหญ่มีศักยภาพที่ก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันหรือเป็นดินเปรี้ยวจัด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำเลวมาก เนื้อดินเป็นดินทรายปนละเอียดหรือเนื้อดินละเอียด เช่น ชุดดินท่าจีน (Tc)

(2) พื้นที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats) เป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงในอดีต เป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนแม่น้ำกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ หรือเป็นแอ่งต่ำมีน้ำขังตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายปนละเอียดหรือดินเหนียวที่มีการพัฒนาชั้นดินไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนเขียวมะกอก เช่น ชุดดินบางกอก (Bk) ชุดดินสมุทรปราการ (Sm)

(3) ที่ราบลุ่มระหว่างสันทราย (Swale) เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำหลังแนวสันทราย ซึ่งเคยเป็นชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงมาก่อน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินสีเทา เนื้อดินเป็นทรายถึงทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาและเทา พบจุดประสีเหลืองปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำเลวถึงเลวมาก มักอึดตัวด้วยน้ำตลอดเวลา มีเศษเปลือกหอยปะปนในเนื้อดิน เช่น ชุดดินบางละมุง (Blm)

3) ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain) ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำ มักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพา และมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วม เป็นส่วนของสันดินริมน้ำ (Levee) เป็นที่ดอน เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ เช่น ชุดดินท่าม่วง (Tm)

4) ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain) เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินสีเทา เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายปนละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประสีต่างๆ การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เช่น ชุดดินนครปฐม (Np) และชุคดินปากท่อ (Pth)

(2) ตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and High terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรังถึงดินสีเทา เนื้อดินเป็นดิน

ร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดง ไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินปราณบุรี (Pr) และชุดดินแม่ประจันต์ (Mpc)

(3) เนินตะกอนน้ำพารูปพัด (Alluvial fan) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินทรายแฉะละเอียดสีน้ำตาลเหลืองจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินกำแพงแสน (Ks) และชุดดินหุบกระพง (Hg)

(4) ลานตะพักปูนมาร์ล (Marl terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินตื้นถึงชั้นปูนมาร์ลถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวถึงดินเหนียวปนชั้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาลเข้มและดำ การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินลพบุรี (Lb) และชุดดินตาคลี (Tk)

5) ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain) มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลกในระยะทางใกล้ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อหยาบหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินทรายและหินควอร์ตไซต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนแดง จนถึงแดง การระบายน้ำดี บางบริเวณพบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินท่ายาง (Ty) และชุดดินลาดหญ้า (Ly)

(2) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง ถึงแดง ดินมีการระบายน้ำดี เช่น ชุดดินทับเสลา (Tas) และชุดดินบ้านไร่ (Bar)

6) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ทรัพยากรดิน มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดเพชรบุรี ในภาพที่ 1-5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดเพชรบุรี จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดเพชรบุรี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	199,221	5.14
พื้นที่เกษตรกรรม	1,123,947	28.86
พื้นที่นา	405,006	10.40
พืชไร่	256,433	6.59
ไม้ยืนต้น	131,905	3.38
ไม้ผล	234,708	6.03
พืชสวน	22,386	0.58
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	8,106	0.20
พืชน้ำ	70	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	65,118	1.67
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	215	0.01
พื้นที่ป่าไม้	2,227,148	57.24
พื้นที่น้ำ	99,715	2.57
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	240,680	6.19
รวม	3,890,711	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2563

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดเพชรบุรีมีเนื้อที่ชลประทาน 526,595.04 ไร่ (ร้อยละ 13.53 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 7 อำเภอมีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 9 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 807.1 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน มีระดับกักเก็บอยู่ที่ 710 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 87.97 ของน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดเพชรบุรี (ตารางผนวกที่ 2 และตารางผนวกที่ 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี มีเนื้อที่ 58,157 ไร่ (ร้อยละ 1.49 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมากที่สุดได้แก่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอท่ายาง และอำเภอเขาย้อย ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดเพชรบุรีมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 63,579 ราย รวมเนื้อที่ 515,007 ไร่ สำหรับพื้นที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมที่มีเนื้อที่รวมกันมากกว่า 2,000 ไร่ มีจำนวน 25 กิจกรรม จำนวนเกษตรกร 51,999 ราย รวมเนื้อที่ 478,463 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ข้าวนาปี กล้ายน้ำว่า มะนาว สับปะรด เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดเพชรบุรี พื้นที่ 1,032.95 ไร่ เกษตรกร 105 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก ๆ 15 ชนิด สมุนไพรที่มีการปลูกมากคือว่านหางจระเข้ มะแขว่น ยอบ้าน เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดเพชรบุรีมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 29 แห่ง และมีโรงงานทางการเกษตร 86 แห่ง โดยมีสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด 54 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมาก และมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูปโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน และมะพร้าว ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดเพชรบุรี

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ข้าว	393,222	73.60
2. อ้อยโรงงาน	66,402	12.43
3. สับปะรดโรงงาน	26,571	4.97
4. มะพร้าว	20,223	3.79

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดเพชรบุรี จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 387,248 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.44 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน 1,464,418 ไร่ กระจายตัวอยู่ในอำเภอเมืองเพชรบุรี 138,974 ไร่ อำเภอท่ายาง 67,406 ไร่ และอำเภอเขาย้อย 63,272 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 117,811 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.04 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่ในอำเภอชะอำ 28,309 ไร่ อำเภอท่ายาง 21,194 ไร่ และอำเภอบ้านแหลม 17,070 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 64,255 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.39 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่ในอำเภอเขาย้อย 22,265 ไร่ อำเภอบ้านลาด 19,140 ไร่ และอำเภอชะอำ 9,102 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 895,104 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน คือพื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบันจำแนกตามชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ โดยจังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าวในพื้นที่เหมาะสมสูงและเหมาะสมปานกลางเท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 301,189 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 78.78 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวอยู่ในอำเภอเมืองเพชรบุรี 107,890 ไร่ อำเภอบ้านลาด 52,060 ไร่ และอำเภอเขาย้อย 48,009 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 33,785 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.68 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวอยู่ในอำเภอบ้านแหลม 10,216 ไร่ อำเภอท่ายาง 9,162 ไร่ และอำเภอเขาย้อย 4,720 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 54,184 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 84.33 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวอยู่ในอำเภอเขาย้อย 22,265 ไร่ อำเภอบ้านลาด 19,140 ไร่ และอำเภอชะอำ 5,881 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 4,064 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 170,085 ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอชะอำ 41,031 ไร่ รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี 36,477 ไร่ และอำเภอท่ายาง 28,845 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 86,059 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองเพชรบุรี 31,084 ไร่ อำเภอท่ายาง 16,813 ไร่ และอำเภอเขาย้อย 15,263 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 84,026 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 71.32 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอชะอำ 28,156 ไร่ อำเภอท่ายาง 12,032 ไร่ และอำเภอแก่งกระจาน 9,122 ไร่

จังหวัดเพชรบุรียังมีพื้นที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวคงเหลือ ทั้งสิ้น 170,085 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอชะอำ 41,031 ไร่ รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี 36,477 ไร่ อำเภอท่ายาง 28,845 ไร่ และอำเภอเขาย้อย 21,963 ไร่ ตามลำดับ จากพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในการปลูกข้าว 170,085 ไร่ ทำการซ้อนทับกับข้อมูลพืชเศรษฐกิจที่ปลูกในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว 7,815 ไร่ อ้อยโรงงาน 1,745 ไร่ ปาล์มน้ำมัน 1,193 ไร่ และสับปะรด 505 ไร่ เป็นต้น

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ท่ายาง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	67,406 (100.00%)	21,194 (100.00%)	5,675 (100.00%)	220,278 (100.00%)	314,553 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	50,593 (75.06%)	9,162 (43.23%)	5,380 (94.80%)	595 (0.27%)	65,730 (20.90%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,813 (24.94%)	12,032 (56.77%)	-	-	28,845 (9.17%)
ชะอำ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	44,647 (100.00%)	28,309 (100.00%)	9,102 (100.00%)	202,700 (100.00%)	284,758 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	31,772 (71.16%)	153 (0.54%)	5,881 (64.61%)	761 (0.38%)	38,567 (13.54%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	12,875 (28.84%)	28,156 (99.46%)	-	-	41,031 (14.41%)
เมืองเพชรบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	138,974 (100.00%)	9,254 (100.00%)	5,194 (100.00%)	26,433 (100.00%)	179,855 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	107,890 (77.63%)	3,861 (41.72%)	-	1,502 (5.68%)	113,253 (62.97%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	31,084 (22.37%)	5,393 (58.28%)	-	-	36,477 (20.28%)
เขาย้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	63,272 (100.00%)	11,420 (100.00%)	22,265 (100.00%)	80,233 (100.00%)	177,190 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	48,009 (75.88%)	4,720 (41.33%)	22,265 (100.00%)	141 (0.18%)	75,135 (42.40%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	15,263 (24.12%)	6,700 (58.67%)	-	-	21,963 (12.40%)
แก่งกระจาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	13,256 (100.00%)	723 (100.00%)	125,738 (100.00%)	139,717 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	4,134 (31.19%)	723 (100.00%)	105 (0.08%)	4,962 (3.55%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	9,122 (68.81%)	-	-	9,122 (6.53%)
หนองหญ้าปล้อง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	9,559 (100.00%)	795 (100.00%)	121,203 (100.00%)	131,557 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,532 (16.03%)	795 (100.00%)	566 (0.47%)	2,893 (2.20%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	8,027 (83.97%)	-	-	8,027 (6.10%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
บ้านแหลม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	18,169 (100.00%)	17,070 (100.00%)	1,361 (100.00%)	88,139 (100.00%)	124,739 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	10,865 (59.80%)	10,216 (59.85%)	-	362 (0.41%)	21,443 (17.19%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,304 (40.20%)	6,854 (40.15%)	-	-	14,158 (11.35%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	54,780 (100.00%)	7,749 (100.00%)	19,140 (100.00%)	30,380 (100.00%)	112,049 (100.00%)
บ้านลาด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	52,060 (95.03%)	7 (0.09%)	19,140 (100.00%)	32 (0.11%)	71,239 (63.58%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,720 (4.97%)	7,742 (99.91%)	-	-	10,462 (9.34%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	387,248 (100.00%)	117,811 (100.00%)	64,255 (100.00%)	895,104 (100.00%)	1,464,418 (100.00%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	301,189 (77.78%)	33,785 (28.68%)	54,184 (84.33%)	4,064 (0.45%)	393,222 (26.85%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	86,059 (22.22%)	84,026 (71.32%)	-	-	170,085 (11.61%)

ทั้งนี้ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่จะปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าว คือบริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว (S3+N) 7,815 ไร่ และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3+N) 1,725 ไร่ แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าวต้องการรักษาคุณภาพผลผลิตข้าว ดังนั้นจึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	มะพร้าว (ไร่)			อ้อยโรงงาน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ชะอำ	-	1,025	1,025	10	-	10
ท่ายาง	-	503	503	223	-	223
บ้านลาด	-	335	335	-	-	-
เขาย้อย	-	1,922	1,922	144	-	144
บ้านแหลม	-	1,640	1,640	-	-	-
แก่งกระจาน	-	33	33	98	-	98
หนองหญ้าปล้อง	-	19	19	1,250	-	1,250
เมืองเพชรบุรี	-	2,338	2,338	-	-	-
รวม	-	7,815	7,815	1,725	-	1,725

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอบ้านลาด และอำเภอเขาย้อย

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง และอำเภอแก่งกระจาน

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 อ้อยโรงงาน

อ้อยโรงงานเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของเพชรบุรีในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน หรือชั้นความเหมาะสมสำหรับที่ดิน ในระบบ Agri-Map Online จะพิจารณาจากปัจจัยทางดินที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยไม่คำนึงถึงชนิดพืชที่ปลูกอยู่ในปัจจุบัน พบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงาน ดังนี้

ระดับที่ 1 พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 100,849 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.88 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอท่าทาง 47,818 ไร่ อำเภอบ้านลาด 35,655 ไร่ อำเภอชะอำ 9,221 ไร่

ระดับที่ 2 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 31,844 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.17 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอชะอำ 22,623 ไร่ อำเภอบ้านลาด 6,166 ไร่ อำเภอแก่งกระจาน 1,696 ไร่

ระดับที่ 3 พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 622,815 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.51 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอท่าทาง 170,186 ไร่ อำเภอชะอำ 159,454 ไร่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง 107,321 ไร่

ระดับที่ 4 พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 709,798 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในปัจจุบัน จากการวิเคราะห์ศักยภาพของที่ดินต่อการปลูกอ้อยโรงงานในแต่ละระดับความเหมาะสม ร่วมกับพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานจริงปัจจุบัน พบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 4,964 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.92 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอชะอำ 3,711 ไร่ อำเภอท่าทาง 1,246 ไร่ และอำเภอเขาย้อย 3 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 255 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.80 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอชะอำ 230 ไร่ อำเภอเขาย้อย 14 ไร่ และอำเภอบ้านลาด 11 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 61,127 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.81 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอชะอำ 26,442 ไร่ อำเภอท่าทาง 20,730 ไร่ และอำเภอหนองหญ้าปล้อง 10,868 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 56 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 127,474 ไร่ โดยกระจายอยู่เกือบทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอท่าทาง 47,718 ไร่ อำเภอบ้านลาด 41,809 ไร่ และอำเภอชะอำ 27,903 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 95,884 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95.08 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอท่ายาง 46,572 ไร่ อำเภอบ้านลาด 35,654 ไร่ อำเภอชะอำ 5,510 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 31,590 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.20 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอชะอำ 22,393 ไร่ อำเภอบ้านลาด 6,155 ไร่ และอำเภอ แก่งกระจาน 1,696 ไร่

จังหวัดเพชรบุรียังมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานคงเหลือ ทั้งสิ้น 127,474 ไร่ โดยกระจายอยู่เกือบทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอท่ายาง 47,718 ไร่ อำเภอบ้านลาด 41,809 ไร่ และอำเภอชะอำ 27,903 ไร่ ตามลำดับ จากพื้นที่ศักยภาพคงเหลือ ในการปลูกอ้อยโรงงานทำการซ้อนทับกับข้อมูลพืชเศรษฐกิจที่ปลูกในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ ปลูกข้าว 32,613 ไร่ มะพร้าว 1,517 ไร่ และสับปะรด 1,160 ไร่ เป็นต้น

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ท่ายาง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	47,818 (100.00%)	1,146 (100.00%)	170,186 (100.00%)	95,498 (100.00%)	314,648 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,246 (2.61%)	-	20,730 (12.18%)	10 (0.01%)	21,986 (6.99%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	46,572 (97.39%)	1,146 (100.00%)	-	-	47,718 (15.17%)
ชะอำ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,221 (100.00%)	22,623 (100.00%)	159,454 (100.00%)	93,838 (100.00%)	285,136 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,711 (40.25%)	230 (1.02%)	26,442 (16.58%)	5 (0.01%)	30,388 (10.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,510 (59.75%)	22,393 (98.98%)	-	-	27,903 (9.79%)
เมือง เพชรบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,396 (100.00%)	-	5,484 (100.00%)	169,173 (100.00%)	180,053 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,396 (100.00%)	-	-	-	5,396 (3.00%)
เขาย้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,236 (100.00%)	213 (100.00%)	70,340 (100.00%)	105,556 (100.00%)	177,345 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3 (0.24%)	14 (6.57%)	2,038 (2.90%)	7 (0.01%)	2,062 (1.16%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,233 (99.76%)	199 (93.43%)	-	-	1,432 (0.81%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
แก่ง กระจาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	15 (100.00%)	1,696 (100.00%)	94,181 (100.00%)	43,826 (100.00%)	139,718 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3 (20.00%)	-	969 (1.03%)	-	972 (0.70%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	12 (80.00%)	1,696 (100.00%)	-	-	1,708 (1.22%)
หนองหญ้า ปล้อง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	107,321 (100.00%)	23,988 (100.00%)	131,309 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	10,868 (10.13%)	34 (0.14%)	10,902 (8.30%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
บ้านแหลม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,508 (100.00%)	-	477 (100.00%)	123,021 (100.00%)	125,006 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,508 (100.00%)	-	-	-	1,508 (1.21%)
บ้านลาด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	35,655 (100.00%)	6,166 (100.00%)	15,372 (100.00%)	54,898 (100.00%)	112,091 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1 (0.00%)	11 (0.18%)	80 (0.52%)	-	92 (0.08%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	35,654 (100.00%)	6,155 (99.82%)	-	-	41,809 (37.30%)
รวมทั้ง จังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	100,849 (100.00%)	31,844 (100.00%)	622,815 (100.00%)	709,798 (100.00%)	1,465,306 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,964 (4.92%)	255 (0.80%)	61,127 (9.81%)	56 (0.01%)	66,402 (4.53%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	95,885 (95.08%)	31,589 (99.20%)	-	-	127,474 (8.70%)

ทั้งนี้ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าพื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 13,147 ไร่ และบริเวณที่ปลูกมะพร้าว (S3+N) 1,517 ไร่ โดยอำเภอ ที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			มะพร้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ชะอำ	2,165	-	2,165	366	-	366
ท่ายาง	114	-	114	640	-	640
บ้านลาด	10,160	-	10,160	271	-	271
เขาย้อย	708	-	708	128	-	128
บ้านแหลม	-	-	-	64	-	64
แก่งกระจาน	-	-	-	1	-	1
หนองหญ้าปล้อง	-	-	-	-	-	-
เมืองเพชรบุรี	-	-	-	47	-	47
รวม	13,147	-	13,147	1,517	-	1,517

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกร ปลูกอ้อยโรงงานต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มี คุณภาพดี ซึ่งการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญ ต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกอ้อยโรงงานที่ สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด และอำเภอเมือง เพชรบุรี เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูก อ้อยโรงงานในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกอ้อยโรงงาน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอชะอำ อำเภอแก่งกระจาน และอำเภอบ้านลาด เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้า โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกอ้อยโรงงาน มี ต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 สับปะรดโรงงาน

สับปะรดโรงงาน พืชเศรษฐกิจหลักของเพชรบุรีในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 พื้นที่ดังนี้ (ตารางที่ 7 และ ภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงาน หรือ ชั้นความเหมาะสมสำหรับที่ดิน ในระบบ Agri-Map Online จะพิจารณาจากปัจจัยทางดินที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยไม่คำนึงถึงชนิดพืชที่ปลูกอยู่ในปัจจุบัน พบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกสับปะรดโรงงาน ดังนี้

ระดับที่ 1 พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 256,521 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.50 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอท่ายาง 122,180 ไร่ อำเภอเมืองชะอำ 50,005 ไร่ อำเภอบ้านลาด 30,305 ไร่

ระดับที่ 2 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 468,903 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.00 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอชะอำ 140,739 ไร่ อำเภอท่ายาง 91,212 ไร่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง 82,354 ไร่

ระดับที่ 3 พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 28,623 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.95 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน อยู่ในอำเภอแก่งกระจาน 18,501 ไร่ อำเภอท่ายาง 5,534 ไร่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง 3,572 ไร่

ระดับที่ 4 พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 711,515 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในปัจจุบัน จากการวิเคราะห์ศักยภาพของที่ดินต่อการปลูกสับปะรดโรงงานในแต่ละระดับความเหมาะสมร่วมกับพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานจริงในปัจจุบัน พบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 2,547 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.99 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอชะอำ 1,718 ไร่ อำเภอท่ายาง 723 ไร่ และอำเภอแก่งกระจาน 60 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 20,065 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.28 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอหนองหญ้าปล้อง 6,589 ไร่ อำเภอชะอำ 5,146 ไร่ และอำเภอท่ายาง 3,882 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 2,657 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.28 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอแก่งกระจาน 1,869 ไร่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง 510 ไร่ และอำเภอท่ายาง 222 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,302 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกสับปะรดโรงงานแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกสับปะรดโรงงาน และพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 702,812 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอท่ายาง 208,787 ไร่ รองลงมา ได้แก่

อำเภอชะอำ 183,880 ไร่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง 96,090 ไร่ และอำเภอแก่งกระจาน 73,567 ไร่ ตามลำดับ

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 253,974 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.01 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอท่ายาง 121,457 ไร่ อำเภอชะอำ 48,287 ไร่ และอำเภอบ้านลาด 30,305 ไร่ เป็นต้น

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 448,838 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95.72 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอชะอำ 135,593 ไร่ อำเภอท่ายาง 87,330 ไร่ และอำเภอหนองหญ้าปล้อง 75,765 ไร่ เป็นต้น

จังหวัดเพชรบุรียังมีพื้นที่มีศักยภาพในการปลูกสับปะรดคงเหลือทั้งสิ้น 702,812 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอท่ายาง 208,787 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอชะอำ 183,880 ไร่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง 96,090 ไร่ และอำเภอแก่งกระจาน 73,567 ไร่ ตามลำดับ จากพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในการปลูกสับปะรดโรงงาน ทำการซ้อนทับกับข้อมูลพืชเศรษฐกิจที่ปลูกในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว 81,499 ไร่ อ้อย 64,089 ไร่ ปาล์มน้ำมัน 10,819 ไร่ เป็นต้น

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของสับปะรดโรงงานรายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ท่ายาง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	122,180 (100.00%)	91,212 (100.00%)	5,534 (100.00%)	95,722 (100.00%)	314,648 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	723 (0.59%)	3,882 (4.26%)	222 (4.01%)	72 (0.08%)	4,899 (1.56%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	121,457 (99.41%)	87,330 (95.74%)	-	-	208,787 (66.36%)
ชะอำ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	50,005 (100.00%)	140,739 (100.00%)	601 (100.00%)	93,790 (100.00%)	285,135 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,718 (3.44%)	5,146 (3.66%)	6 (1.00%)	54 (0.06%)	6,924 (2.43%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	48,287 (96.56%)	135,593 (96.34%)	-	-	183,880 (64.49%)
เมืองเพชรบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,396 (100.00%)	5,484 (100.00%)	-	169,173 (100.00%)	180,053 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,396 (100.00%)	5,484 (100.00%)	-	-	10,880 (6.04%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เขาย้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,316 (100.00%)	64,017 (100.00%)	299 (100.00%)	105,715 (100.00%)	177,347 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	731 (1.14%)	39 (13.04%)	67 (0.06%)	837 (0.47%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,316 (100.00%)	63,286 (98.86%)	-	-	70,602 (39.81%)
แก่งกระจาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	19,440 (100.00%)	57,853 (100.00%)	18,501 (100.00%)	43,924 (100.00%)	139,718 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	60 (0.31%)	3,666 (6.34%)	1,869 (10.10%)	370 (0.84%)	5,965 (4.27%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	19,380 (99.69%)	54,187 (93.66%)	-	-	73,567 (52.65%)
หนองหญ้าปล้อง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	20,371 (100.00%)	82,354 (100.00%)	3,572 (100.00%)	25,267 (100.00%)	131,564 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	46 (0.23%)	6,589 (8.00%)	510 (14.28%)	739 (2.92%)	7,884 (5.99%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	20,325 (99.77%)	75,765 (92.00%)	-	-	96,090 (73.04%)
บ้านแหลม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,508 (100.00%)	477 (100.00%)	-	123,021 (100.00%)	125,006 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,508 (100.00%)	477 (100.00%)	-	-	1,985 (1.59%)
บ้านลาด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	30,305 (100.00%)	26,767 (100.00%)	116 (100.00%)	54,903 (100.00%)	112,091 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	51 (0.19%)	11 (9.48%)	-	62 (0.06%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,305 (100.00%)	26,716 (99.81%)	-	-	57,021 (50.87%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	256,521 (100.00%)	468,903 (100.00%)	28,623 (100.00%)	711,515 (100.00%)	1,465,562 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,547 (0.99%)	20,065 (4.28%)	2,657 (9.28%)	1,302 (0.18%)	26,571 (1.81%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	253,974 (99.01%)	448,838 (95.72%)	-	-	702,812 (47.96%)

ทั้งนี้ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าพื้นที่ที่ควรมีการพิจารณาให้ปรับเปลี่ยนไปปลูกสับปะรดโรงงาน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3) 58,870 ไร่ ข้าว (S3+N) 58,034 ไร่ พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3+N) 10,819 ไร่ พื้นที่ปลูกยางพารา (S3+N) 4,771 ไร่ พื้นที่ปลูกมะพร้าว (S3+N) 4,521 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าวโพด (S3+N) 2,244 ไร่ โดยอำเภอที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตสับปะรดโรงงาน รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตสับปะรดโรงงาน

อำเภอ	ข้าว			อ้อยโรงงาน		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ชะอำ	5,903	763	6,666	26,534	-	26,534
ท่ายาง	5,401	592	5,993	19,858	-	19,858
บ้านลาด	19,213	29	19,242	81	-	81
เขาย้อย	22,350	89	22,439	1,901	-	1,901
บ้านแหลม	-	-	-	-	-	-
แก่งกระจาน	726	96	822	852	-	852
หนองหญ้าปล้อง	798	567	1,365	9,644	-	9,644
เมืองเพชรบุรี	-	1,507	1,507	-	-	-
รวม	54,391	3,643	58,034	58,870	-	58,870

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกสับปะรดโรงงานต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต และได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกสับปะรดโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกสับปะรดโรงงานที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ และอำเภอบ้านลาด

พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอชะอำ อำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอท่ายาง

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกสับปะรดโรงงาน มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 มะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของเพชรบุรีในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และ ภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมะพร้าว พบเพียงพื้นที่ที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) เท่านั้น รายละเอียดดังนี้

ระดับที่ 3 พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 624,213 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอท่าทาง 201,533 ไร่ อำเภอชะอำ 190,177 ไร่ อำเภอแก่งกระจาน 66,382 ไร่ และอำเภอเขาย้อย 64,087 ไร่

ระดับที่ 4 พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 840,686 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมะพร้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 4,426 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.89 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอบ้านแหลม 1,920 ไร่ อำเภอบ้านลาด 302 ไร่ และอำเภอเขาย้อย 191 ไร่ เป็นต้น

(2) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ในการปลูกมะพร้าว มีเนื้อที่ 15,761 ไร่

3) พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมะพร้าวแต่ไม่ใช่พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมะพร้าว และพื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดเพชรบุรีไม่มีพื้นที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) จึงไม่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในการปลูกมะพร้าว

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ท่ายาง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	201,533 (100.00%)	113,095 (100.00%)	314,628 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	965 (0.48%)	501 (0.44%)	1,466 (0.47%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
ชะอำ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	190,177 (100.00%)	94,958 (100.00%)	285,135 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	2,667 (1.40%)	1,113 (1.17%)	3,780 (1.33%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เมืองเพชรบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	10,881 (100.00%)	169,173 (100.00%)	180,054 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	108 (0.99%)	2,436 (1.44%)	2,544 (1.41%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เขาย้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	64,078 (100.00%)	112,605 (100.00%)	176,683 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	191 (0.30%)	4,200 (3.73%)	4,391 (2.49%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
แก่งกระจาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	66,382 (100.00%)	73,336 (100.00%)	139,718 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	21 (0.03%)	40 (0.05%)	61 (0.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
หนองหญ้าปล้อง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	32,755 (100.00%)	98,809 (100.00%)	131,564 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	144 (0.44%)	55 (0.06%)	199 (0.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
บ้านแหลม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	1,984 (100.00%)	123,021 (100.00%)	125,005 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	64 (3.23%)	7,082 (5.76%)	7,146 (5.72%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
บ้านลาด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	56,403 (100.00%)	55,689 (100.00%)	112,092 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	302 (0.542%)	334 (0.60%)	636 (0.57%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	624,213 (100.00%)	840,686 (100.00%)	1,464,899 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	4,462 (0.71%)	15,761 (1.87%)	20,223 (1.38%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

3) แนวทางการจัดการ

พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมะพร้าว มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

พืชที่มีชื่อเสียงของจังหวัดขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ Geographical Indications: GI ได้แก่ ชมพู่เพชร และมะนาวเพชรบุรี

3.1 ชมพู่เพชร หมายถึงชมพู่พันธุ์เพชรสายรุ้ง ที่ปลูกในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท่าทาง อำเภอบ้านลาด และอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะพิเศษเฉพาะคือ ผิวเรียบ สีเขียวอ่อน ทรงผลคล้ายระฆังคว่ำ ตรงกลางป่องเล็กน้อย ผลแก่จัดจะมีเส้นสีแดงและเส้นสีเขียว เนื้อภายในสีขาว แข็งกรอบ รสชาติหวาน ด้วยลักษณะพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีเป็นภูเขาและที่ราบสูงด้านทิศตะวันตก และลาดลงมาด้านทิศตะวันออก ตรงกลางจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่าน ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ สภาพอากาศอบอุ่นตลอดทั้งปี มีความเหมาะสมกับการปลูกชมพู่ ประกอบกับความชำนาญในการดูแลจัดการต้นและผลผลิตชมพู่ จึงทำให้ชมพู่มีคุณภาพดี จากข้อมูลของสำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่ปลูกประมาณ 200 ไร่ ผลผลิตรวม 195 ตันต่อปี การขยายพื้นที่ปลูกนอกจากปัจจัยเรื่องดินและน้ำยังเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาก่อนปลูกแล้ว ต้นทุนการผลิตในการดูแลรักษาชมพู่แบบประณีต ยังเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญมากเช่นกัน

3.2 มะนาวเพชรบุรี เป็นมะนาวพันธุ์มะนาวแป้น พันธุ์มะนาวไข่ พันธุ์มะนาวหนัง ลักษณะเด่นคือ ผิวเปลือกบาง มี 8-12 กลีบ เนื้อสีเหลืองอ่อน รสเปรี้ยว กลิ่นหอมมะนาว ปลูกมากในพื้นที่อำเภอท่าทาง อำเภอแก่งกระจาน อำเภอบ้านลาด จากข้อมูลของสำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่ปลูกประมาณ 39,773 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 68,551 ตันต่อปี จังหวัดเพชรบุรีเป็นแหล่งผลิตมะนาวที่สำคัญของประเทศ มีตลาดกลางในการรับซื้อและส่งขายมะนาวไปทั่วประเทศ มะนาวสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ปัจจัยเรื่องดินที่ต้องพิจารณาคือ ดินมีการระบายน้ำดี ค่าความเป็นกรด-ด่าง 5.5-6.0 มีอินทรีย์วัตถุ และควรจัดเตรียมแหล่งน้ำเนื่องจากระยะออกดอกและติดผลอ่อนเป็นช่วงที่มะนาวต้องการน้ำค่อนข้างมาก

3.3 พืชสมุนไพร

ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น บัวบก ขมิ้นชัน เป็นต้น

บัวบก เจริญเติบโตได้ดีในช่วงอุณหภูมิ 25 - 30 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,200 - 1,500 มิลลิเมตรต่อปี สภาพดินร่วนปนทราย ชั้นแฉะ ระบายน้ำดี โดยในพื้นที่

จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกข้าวบักที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) 40,823 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอชะอำ และอำเภอเขาย้อย

ขมิ้นชัน เป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของยางพาราหรือปาล์มน้ำมัน โดยพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) ประมาณ 626,981 ไร่ กระจายอยู่ในทุกอำเภอ พบมากในอำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ

4 แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ข้าว

(1) พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 301,189 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอบ้านลาด อำเภอเขาย้อย อำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ และอำเภอบ้านแหลม พื้นที่ทั้ง 6 อำเภอ ตั้งอยู่ในเขตชลประทาน ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว มีการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรด้านการตลาดในและต่างประเทศการแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูงการปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็น การปรับปรุงบำรุงดิน ทั้งนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าวจึงไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีถ้า ต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ในอนาคตจะได้กลับมาทำนาได้อีก

(2) พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 33,785 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอบ้านแหลม อำเภอท่ายาง อำเภอเขาย้อย และกระจายทุกอำเภอ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่มีข้อจำกัดไม่มากนัก เกษตรกรยังคงปลูกข้าวได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำ ในบางช่วงของการเพาะปลูก ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีและต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ในอนาคตยังสามารถกลับมาทำนาได้อีก

(3) พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ มีประมาณ 58,248 ไร่ ซึ่งประสบปัญหาซ้ำซากน้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบวง เกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

(4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว โดยมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น มะพร้าว อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ หากในอนาคตข้าวราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสานทดแทน

4.2 อ้อยโรงงาน

(1) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 4,964 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง และอำเภอเขาชัย้อย ตามลำดับ ตามแผนยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2560 - 2564 มียุทธศาสตร์ ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย การบริหารจัดการ และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง แต่เน้นการลดต้นทุนการผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ย อินทรีย์แบบคุณภาพสูง และมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการรณรงค์ลดการเผาตอซังเพื่อเพิ่มผลผลิต และลดปัญหาภาวะโลกร้อน สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดค้นเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวโดยใช้ เครื่องจักรเพื่อลดปัญหาแรงงาน ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่ม และเข้าร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ จัดหาปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร และอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยลด ต้นทุนการผลิต รวมทั้งส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยโรงงานที่มีสายพันธุ์ต้านทานโรค สร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรที่มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูงในการปลูกอ้อยโรงงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการปรับเปลี่ยนพื้นที่

(2) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูก อ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 255 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอชะอำ อำเภอเขาชัย้อย และอำเภอบ้านลาด เกษตรกรยังคงปลูกอ้อยโรงงานได้ผลดี ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว รวมทั้งส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของเสียจากโรงงานน้ำตาล และการนำของเสียจากโรงงานน้ำตาลในการปรับปรุงบำรุงดินในไร่อ้อย เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน ให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อย โดยไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และชุมชนชาวไร่อ้อย

(3) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกร ยังคงใช้ที่ดินปลูกอ้อยโรงงานอยู่ 61,183 ไร่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุน เกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) รวมถึงการจัดหาตลาดให้กับ เกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

(4) พื้นที่ที่มีศักยภาพ หรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงานแต่เกษตรกร หันมา ปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ไม้ผล ไม้ยืนต้น มันสำปะหลัง หรือพืชไร่อื่น ๆ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการบริหารจัดการพื้นที่ และการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้ เสื่อมโทรม หากเกษตรกรต้องการกลับมาใช้พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเหมือนเดิม จะได้ไม่ต้องมีต้นทุนการ ผลิตสูงในการปรับปรุงบำรุงดิน

4.3 สับปะรดโรงงาน

(1) พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกสับปะรดโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 2,547 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง และอำเภอแก่งกระจาน ตามลำดับ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมุทรโคดมให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้พันธุ์สับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรอง สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชน กับโรงงานแปรรูปสับปะรด ให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวสับปะรดโรงงานที่ได้คุณภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชไร่อายุยาว สามารถปลูกได้นาน 1 - 3 ปี จึงควรประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการสับปะรดโรงงานให้แก่เกษตรกรอย่างถูกวิธี

(2) พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกสับปะรดโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 20,065 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอชะอำ และอำเภอท่ายาง ตามลำดับ เกษตรกรยังคงปลูกสับปะรดได้ผลดี ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม สนับสนุนพันธุ์สับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรอง จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกร ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการสับปะรดโรงงานให้แก่เกษตรกร พร้อมทั้งแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่าและมีต้นทุนต่ำกว่า

(3) พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกสับปะรดโรงงานอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบเกษตรกรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

(4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรดโรงงาน แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูก โดยหันมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น ข้าว อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ในอนาคตสามารถกลับมาปลูกสับปะรดโรงงานได้อีก แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม่ยืนต้น การกลับมาปลูกสับปะรดโรงงานอีกครั้งอาจเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน ที่ปัจจุบันราคาดี แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตและการตลาดร่วมด้วย

4.4 มะพร้าว

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมะพร้าวอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยให้ความรู้เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมตรงตามศักยภาพของพื้นที่ โดยสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการ ต่าง ๆ อาทิ โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) พร้อมทั้งจัดระบบการผลิตและการบริหารจัดการดิน น้ำ ปุ๋ย ที่เหมาะสมสำหรับมะพร้าว การสนับสนุนแหล่งน้ำ และการส่งเสริมให้ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดิน และการทำเกษตรผสมผสาน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **ขอบเขตการปกครอง**. (ไฟล์ข้อมูล)
- กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลสถิติประชากร**. (ไฟล์ข้อมูล)
- กรมชลประทาน. 2564. **พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **การใช้ที่ดินจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2563**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563**. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. **ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกตามรายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	แก่งกระจาน	แก่งกระจาน
2		ป่าเต็ง
3		พุทธสวรรค์
4		วังจันทร์
5		สองพี่น้อง
6		ห้วยแม่เพรียง
7	เขาย้อย	เขาย้อย
8		ทับคาบ
9		บางเค็ม
10		สระพัง
11		หนองชุมพล
12		หนองชุมพลเหนือ
13		หนองปรัง
14		หนองปลาไหล
15		ห้วยท่าช้าง
16		ห้วยโจง
17	ชะอำ	เขาใหญ่
18		ชะอำ
19		ดอนขุนห้วย
20		นายาง
21		บางเก่า
22		ไร่ใหม่พัฒนา
23		สามพระยา
24		หนองศาลา
25		ห้วยทรายเหนือ
26	ท่ายาง	กจัดหลวง
27		เขากระปุก
28		ท่าคอย
29		ท่าไม้รวก
30		ท่ายาง
31		ท่าแลง
32		บ้านในดง
33		ปึกเตียน

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
34	ท่ายาง (ต่อ)	มาบปลาเค้า
35		ยางหย่อง
36		วังไคร้
37		หนองจอก
38	บ้านลาด	ตำหูลู
39		ถ้ำรงค์
40		ท่าช้าง
41		ท่าเสน
42		บ้านทาน
43		บ้านลาด
44		บ้านหาด
45		โรงเข้
46		ไร่โคก
47		ไร่มะขาม
48		ไร่สะท้อน
49		ลาดโพธิ์
50		สมอพลี
51		สะพานไกร
52		หนองกระเจ็ด
53		หนองกะปูลู
54		ห้วยซ้อ
55	ห้วยลึก	
56	บ้านแหลม	ท่าแร่
57		ท่าแร่ออก
58		บางแก้ว
59		บางขุนไทร
60		บางครก
61		บางตะบูน
62		บางตะบูนออก
63		บ้านแหลม
64		ปากทะเล
65		แหลมผักเบี้ย

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
66	เมืองเพชรบุรี	คลองกระแซง
67		ช่องสะแก
68		ดอนยาง
69		ต้นมะพร้าว
70		ต้นมะม่วง
71		ท่าราบ
72		ธงชัย
73		นาพันสาม
74		นาขุ้ง
75		บางจาก
76		บางจาน
77		บ้านกุ่ม
78		บ้านหม้อ
79		โพพระ
80		โพไร่หวาน
81		ไร่ส้ม
82		วังตะโก
83		เวียงคอย
84		สามะโรง
85		หนองขนาน
86	หนองพลับ	
87	หนองโสน	
88	หัวสะพาน	
89	หาดเจ้าสำราญ	
90	หนองหญ้าปล้อง	ท่าตะคร้อ
91		ยางน้ำกลัดใต้
92		ยางน้ำกลัดเหนือ
93		หนองหญ้าปล้อง
รวม	8	93

ที่มา: กรมการปกครอง, 2556

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดเพชรบุรีจำแนกตามอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
แก่งกระจาน	3,985.85	ป่าเต็ง	3,985.85
		เขาย้อย	6,767.35
เขาย้อย	65,709.56	ทับคาบ	5,713.89
		บางเค็ม	4,420.26
		สระพัง	5,427.23
		หนองชุมพล	3,248.06
		หนองชุมพลเหนือ	7,474.66
		หนองปรัง	4,744.00
		หนองปลาไหล	18,855.76
		ห้วยท่าช้าง	3,316.88
		ห้วยโรง	5,741.47
		ตำหรุ	5,092.07
		ถ้ำรงค์	4,806.40
		ท่าช้าง	5,124.66
		ท่าเสน	3,934.90
บ้านลาด	86,408.07	บ้านทาน	6,936.95
		บ้านลาด	1,916.28
		บ้านหาด	4,570.75
		โรงเข้	6,920.40
		ไร่โคก	4,968.13
		ไร่มะขาม	7,884.52
		ไร่สะท้อน	7,944.53
		ลาดโพธิ์	2,153.61
		สมอพลี	3,094.73
		สะพานไกร	743.09
		หนองกระเจ็ด	5,563.38
		หนองกะปุ	6,763.62
		ห้วยข้อง	5,780.70
ห้วยลึก	2,209.35		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ชะอำ	73,169.12	เขาใหญ่	8,520.89
		ชะอำ	13,721.96
		ดอนขุนห้วย	8,990.76
		นายาง	13,268.08
		บางเก่า	6,913.05
		ไร่ใหม่พัฒนา	7,476.62
		สามพระยา	2,319.99
		หนองศาลา	11,205.32
		ห้วยทรายเหนือ	752.45
		ท่ายาง	97,422.70
ท่าคอย	16,102.67		
ท่าไม้รวก	0.27		
ท่ายาง	20,445.03		
ท่าแลง	4,509.41		
บ้านในดง	8,350.24		
ปึกเตียน	7,108.91		
มาบปลาเค้า	6,760.95		
ยางห้อย	4,510.20		
หนองจอก	23,070.37		
บ้านแหลม	52,689.92	ท่าแร่	6,121.99
		ท่าแร่จอก	4,061.34
		บางแก้ว	7,670.71
		บางขุนไทร	6,784.58
		บางครก	15,905.39
		บางตะบูน	906.47
		บางตะบูนออก	908.12
		บ้านแหลม	5,818.45
ปากทะเล	2,175.32		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
บ้านแหลม		แหลมผักเบี้ย	2,337.55
		คลองกระแซง	28.49
		ช่องสะแก	10,605.16
		ดอนยาง	10,507.67
		ต้นมะพร้าว	3,697.46
		ต้นมะม่วง	2,347.68
		ท่าราบ	42.29
		ธงชัย	10,621.52
		นาพันสาม	11,877.22
		นาขี้	3,971.22
		บางจาก	4,691.02
		บางจาน	7,634.16
		บ้านกุ่ม	8,083.86
		บ้านหม้อ	2,996.61
		โพพระ	5,163.36
		โพไร่หวาน	4,748.04
		ไร่ส้ม	4,699.57
		วังตะโก	2,505.46
		เวียงคอย	898.37
สามะโรง	5,972.16		
หนองขนาน	15,686.27		
หนองพลับ	6,544.82		
หนองโสน	5,786.85		
หัวสะพาน	11,253.63		
หาดเจ้าสำราญ	6,846.93		
รวม	526,595.04		526,595.04

ที่มา : กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดเพชรบุรี

หน่วย: ล้าน ลบ.ม.

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภท อ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำ ต่ำสุด	ระดับน้ำ เก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำทุ่งขาม	กลาง	ชะอำ	ไร่ใหม่พัฒนา	0.61	8.00
2	อ่างเก็บน้ำแม่ประจันต์	กลาง	หนองหญ้าปล้อง	ยางน้ำกลัดเหนือ	2.04	42.2
3	อ่างเก็บน้ำห้วยผาก	กลาง	ท่ายาง	กลัดหลวง	3.00	27.5
4	อ่างเก็บน้ำห้วยตะแปด	กลาง	ชะอำ	สามพระยา	0.13	4.00
5	อ่างเก็บน้ำห้วยทราย	กลาง	ชะอำ	สามพระยา	0.04	1.95
6	อ่างเก็บน้ำห้วยสงสัย	กลาง	ท่ายาง	เขากระปุก	0.24	4.05
7	อ่างเก็บน้ำห้วยสามเขา	กลาง	ท่ายาง	เขากระปุก	0.12	3.40
8	อ่างเก็บน้ำบ้านกระหรั่งสาม	กลาง	แก่งกระจาน	ป่าเต็ง	0.22	6.00
9	อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน	ใหญ่	แก่งกระจาน	แก่งกระจาน	65.00	710.00
รวม					71.40	807.10

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	เนื้อที่(ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
หนองหญ้าปล้อง	40,279	หนองหญ้าปล้อง	29,483
		ท่าตะคร้อ	10,751
		ยางน้ำกลัดเหนือ	39
		ยางน้ำกลัดใต้	6
ท่ายาง	7,413	ท่าไม้รวก	3,626
		เขากระปุก	3,443
		กลัดหลวง	344
เขาย้อย	6,460	เขาย้อย	2,436
		หนองปรัง	1,265
		ทับคาง	1,042
		หนองชุมพล	744
		ห้วยท่าช้าง	460
		หนองชุมพลเหนือ	207
		สระพัง	306
ชะอำ	4,005	ห้วยทรายเหนือ	1971
		สามพระยา	1930
		ชะอำ	104
รวม			58,157

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดเพชรบุรี

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ข้าวนาปี	17,878	277,305
2	กล้วยน้ำว้า	6,515	28,726
3	มะนาว	5,924	28,536
4	สับปะรด	1,288	13,789
5	นาเกลือสมุทร	215	13,351
6	มะพร้าว	2,625	13,301
7	ปาล์มน้ำมัน	903	13,160
8	มะม่วง	2,251	10,585
9	ข้าวนาปรัง	666	9,391
10	กล้วยหอม	2,109	8,837
11	ยางพารา	372	7,735
12	มะละกอ	1,750	7,492
13	อ้อยโรงงาน	404	7,043
14	ทุเรียน	1,129	6,083
15	ขนุนแห้ง	981	5,785
16	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	170	3,711
17	มะกรูด	876	3,478
18	พริกชี้หนูเม็ดเล็ก(ชี้หนูสวน)	1,099	2,960
19	กล้วยไข่	657	2,918
20	ถั่วฝักยาว	1,082	2,735
21	หญ้าเลี้ยงสัตว์	665	2,664
22	มันสำปะหลังโรงงาน	107	2,662
23	ชะอม	1,095	2,120
24	ไผ่	475	2,049
25	มะเขือเปราะ	763	2,047
รวม		51,999	478,463

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดเพชรบุรี

ลำดับ	ชนิด	ราย	ไร่	อำเภอ
1	ว่านทางจระเข้	33	569.46	เขาย้อย หนองหญ้าปล้อง ชะอำ แก่งกระจาน ท่ายาง
2	มะแขว่น	8	104.11	หนองหญ้าปล้อง เขาย้อย
3	ยอบ้าน	4	61.98	หนองหญ้าปล้อง เขาย้อย เมืองเพชรบุรี
4	สมุนไพรอื่น ๆ	12	60.47	ท่ายาง บ้านลาด เมืองเพชรบุรี หนองหญ้าปล้อง เขาย้อย ชะอำ บ้านแหลม
5	กระเจี๊ยบแดง	7	56.62	ท่ายาง ชะอำ แก่งกระจาน
6	พริกไทย	7	50.65	เมืองเพชรบุรี เขาย้อย หนองหญ้าปล้อง ท่ายาง ชะอำ แก่งกระจาน
7	พลู	15	48.31	เขาย้อย เมืองเพชรบุรี ท่ายาง บ้านลาด
8	ไพล	1	26.00	แก่งกระจาน
9	ตะไคร้หอม	9	18.30	ท่ายาง บ้านลาด แก่งกระจาน บ้านแหลม
10	ขมิ้นชัน	2	8.61	เมืองเพชรบุรี แก่งกระจาน
11	ย่านาง	1	8.40	เขาย้อย
12	ฟ้าทะลายโจร	2	7.67	บ้านแหลม
13	มะระขี้นก	2	5.37	ท่ายาง
14	กานพลู	1	4.00	บ้านลาด
15	ขมิ้นอ้อย	1	3.00	แก่งกระจาน
รวม		105	1,032.95	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวนจุด (แห่ง)
สหกรณ์การเกษตร	15	โรงงานด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	54
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	9	โรงสีขนาดใหญ่	1
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	1	โรงสีขนาดกลาง	9
โรงงานแปรรูปผลผลิตจากยางพารา	2	โรงสีขนาดเล็ก	22
สหกรณ์ประมง	2		
รวม	29	รวม	86

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ชุดดิน	หัวหิน	Series Hh	กลุ่มชุดดินที่ 43
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	สันทรายชายทะเล		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทรายทะเล		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างมาก		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลางถึงเร็ว
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินทรายลิกมาก เนื้อดินเป็นทรายตลอด ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH 6.5-7.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล พบเปลือกหอยตลอดทุกชั้นดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	ดินทรายหนามาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำและขาดแคลนน้ำ		
ข้อเสนอแนะ	เหมาะสมดีสำหรับปลูกมะพร้าวและสนประดิพัทธ์ มีข้อจำกัดเล็กน้อยที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล มีข้อจำกัดรุนแรงที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนา ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 ปลูกพืชคลุมดินหรือมีวัสดุคลุมดิน เพื่อลดการสูญเสียน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบให้น้ำในแปลงปลูกพืชเพื่อไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินหัวหิน

ชุดดิน	ท่าจีน	Series Tc	กลุ่มชุดดินที่ 12
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลขึ้นถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทะเล		
การระบายน้ำ	เร็วมาก		
สภาพซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียว สีน้ำตาล จุดประสีเทาหรือน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย (pH 6.0-8.0) ดินบนตอนล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง ตั้งแต่ระดับความลึก 50 เซนติเมตร ลงไปอาจเป็นดินเลน สีเทาเข้มหรือเทาปนเขียว จุดประสีเขียวมะกอกหรือเขียวปนเทา ชุดดินนี้มีค่าปัจจัยน้ำ (n-value) มากกว่า 0.7 ตลอดหน้าตัดดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 -8.0)		
ข้อจำกัด	เป็นดินเค็มจัด น้ำทะเลท่วมถึง ระดับน้ำใต้ดินชั้นสูงเกือบถึงผิวดินตลอดปี		
ข้อเสนอแนะ	ควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติ (ป่าชายเลน) เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์ทะเลต่างๆ แต่บางส่วนที่อยู่ห่างทะเลมาก อาจใช้ปลูกพืชทนเค็มได้โดยการยกร่อง		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	25-50	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	50-100	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าจีน

ชุดดิน	บางละมุง	Series Blm	กลุ่มชุดดินที่ 23
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบชายฝั่งทะเล		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทะเลผสมกับตะกอนน้ำ		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเร็ว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นทรายหยาบปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายหยาบ สีน้ำตาลปนเหลืองถึงน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรด จัด (pH 4.5-5.5) ดินล่างเป็นทรายหยาบหรือดินร่วนปนทรายหยาบ สีน้ำตาลอ่อนถึงเทา และมักพบเปลือกหอย ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย ถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.5-8.0) มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาล เข้มตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	มีเนื้อดินเป็นทรายจัด ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ		
ข้อเสนอแนะ	ควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสมและควร ปลูกพืชคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นในดิน		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปาน กลาง	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ปาน กลาง	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินบางละมุง

ชุดดิน	ท่าม่วง	Series Tm	กลุ่มชุดดินที่ 38
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	สันดินริมน้ำของที่ราบน้ำท่วมถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงดี		
สภาพซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลาง	
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล น้ำตาลเข้ม และน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ดินตอนล่างมีลักษณะเนื้อดินและสีไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับตะกอนที่น้ำพามาทับถมในแต่ละปี เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนทรายสลับกันไปมา สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) อาจพบจุดประสีในดินล่างที่ความลึก 50-100 เซนติเมตรจากผิวดิน และพบเกล็ดแร่ไมกาปะปนอยู่ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	มีน้ำท่วมในบางช่วงของฤดูเพาะปลูกทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโตได้ หน้าดินค่อนข้างเป็นทราย		
ข้อเสนอแนะ	ปลูกพืชไร่หรือไม้ผล ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและเพิ่มแร่ธาตุที่จำเป็นต่อพืช		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

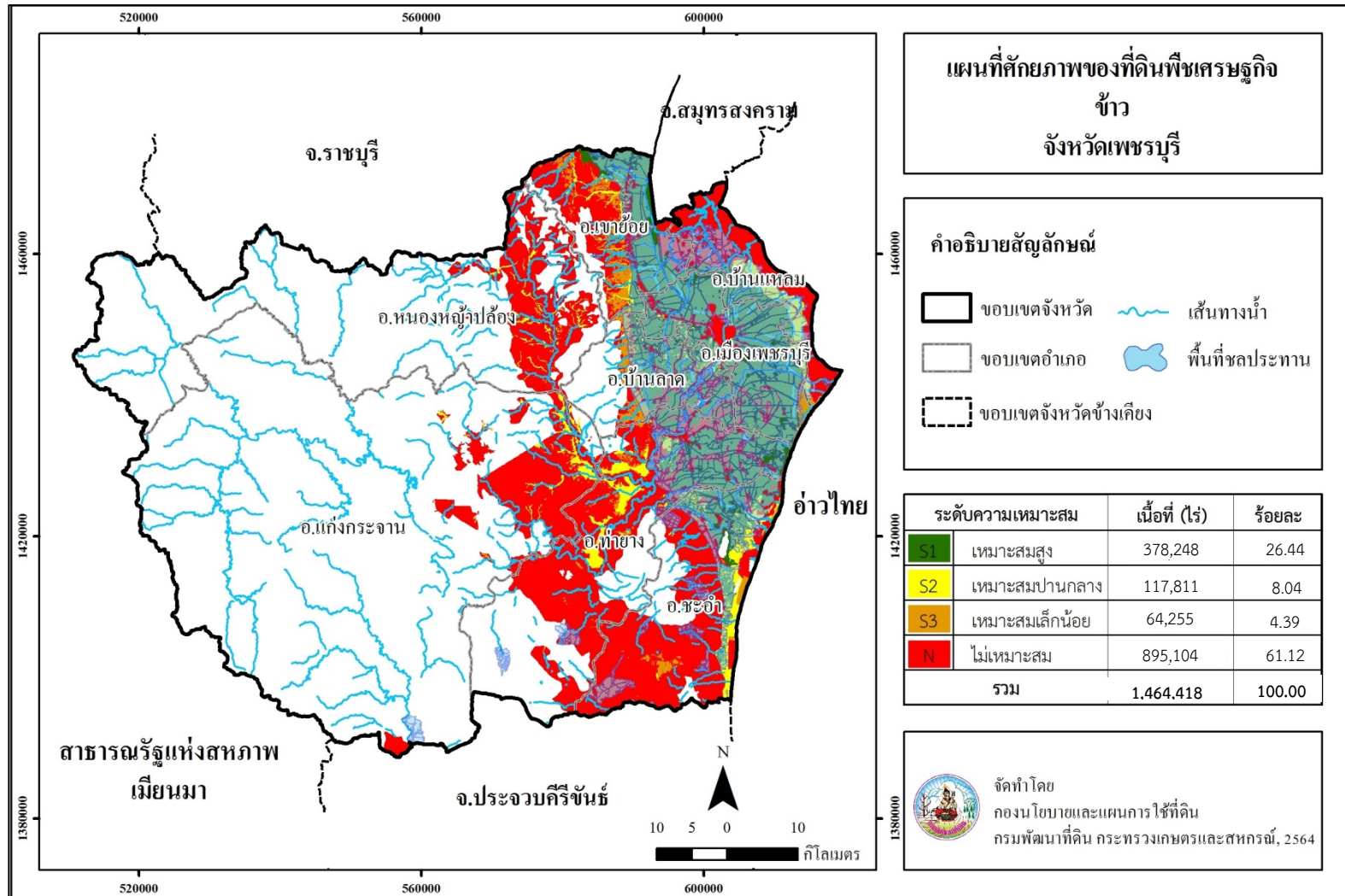
ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าม่วง

ชุดดิน	ปราณบุรี	Series Pr	กลุ่มชุดดินที่ 36
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงดี	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลาง	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดงเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลปนแดงหรือแดงเข้ม ปฏิกริยาดินเป็น กรดจัดถึงกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบน และเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH 5.5-7.0) ในดินล่าง		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย		
ข้อเสนอแนะ	ปลูกพืชไร่ ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมี เพื่อ เพิ่มผลผลิตและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุในดินและปรับปรุงสมบัติ ทางกายภาพให้ดีขึ้น		

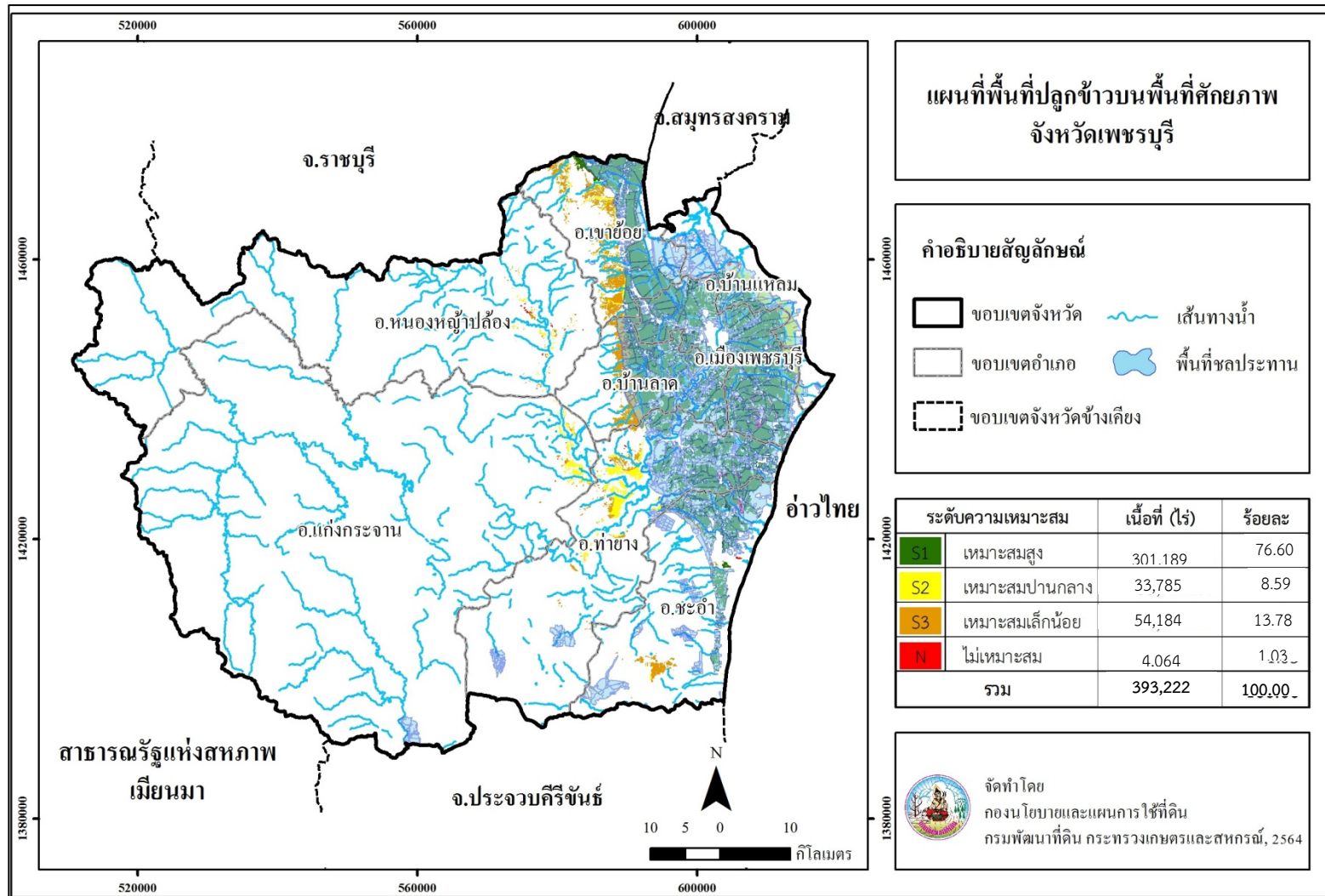
สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

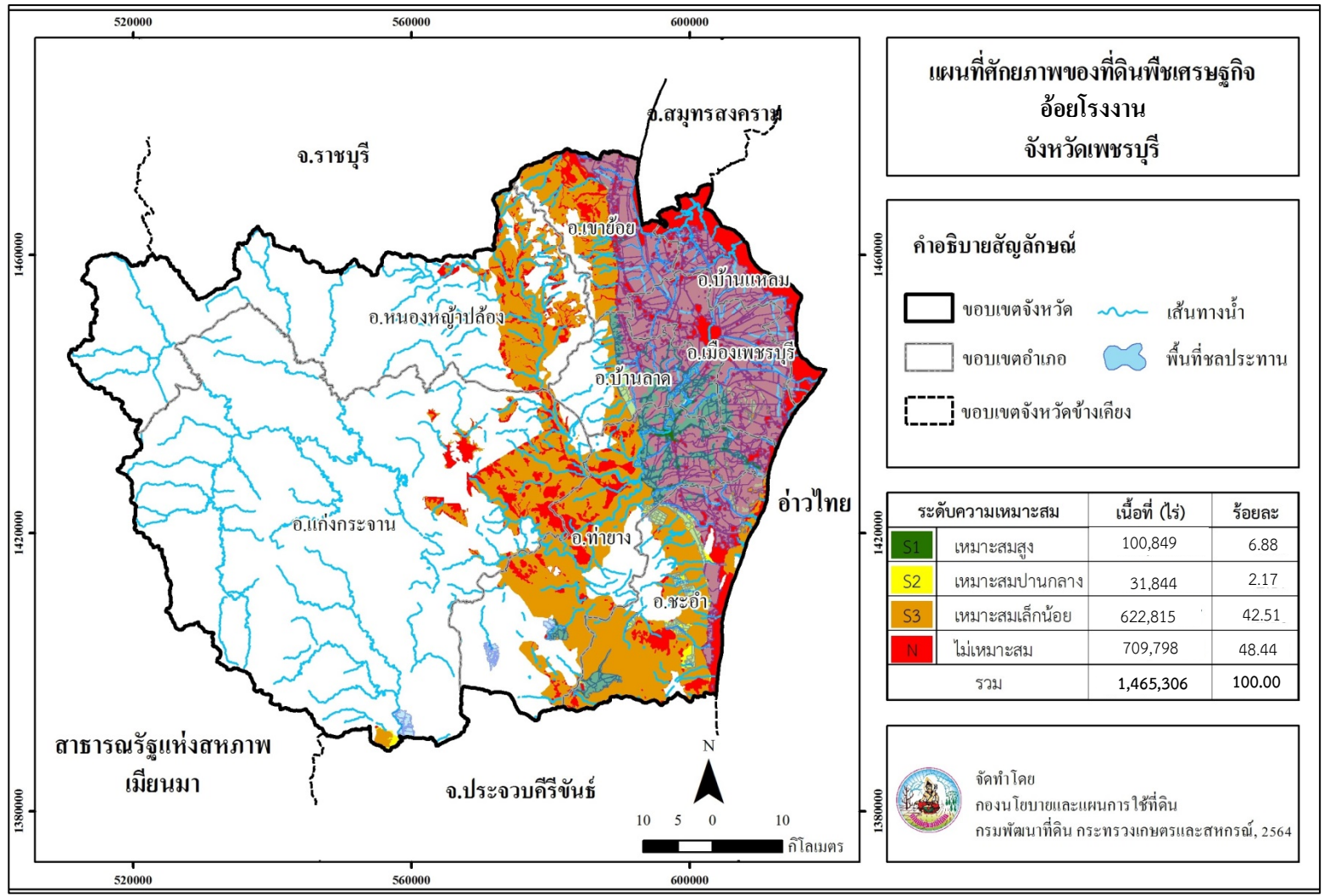
ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินปราณบุรี

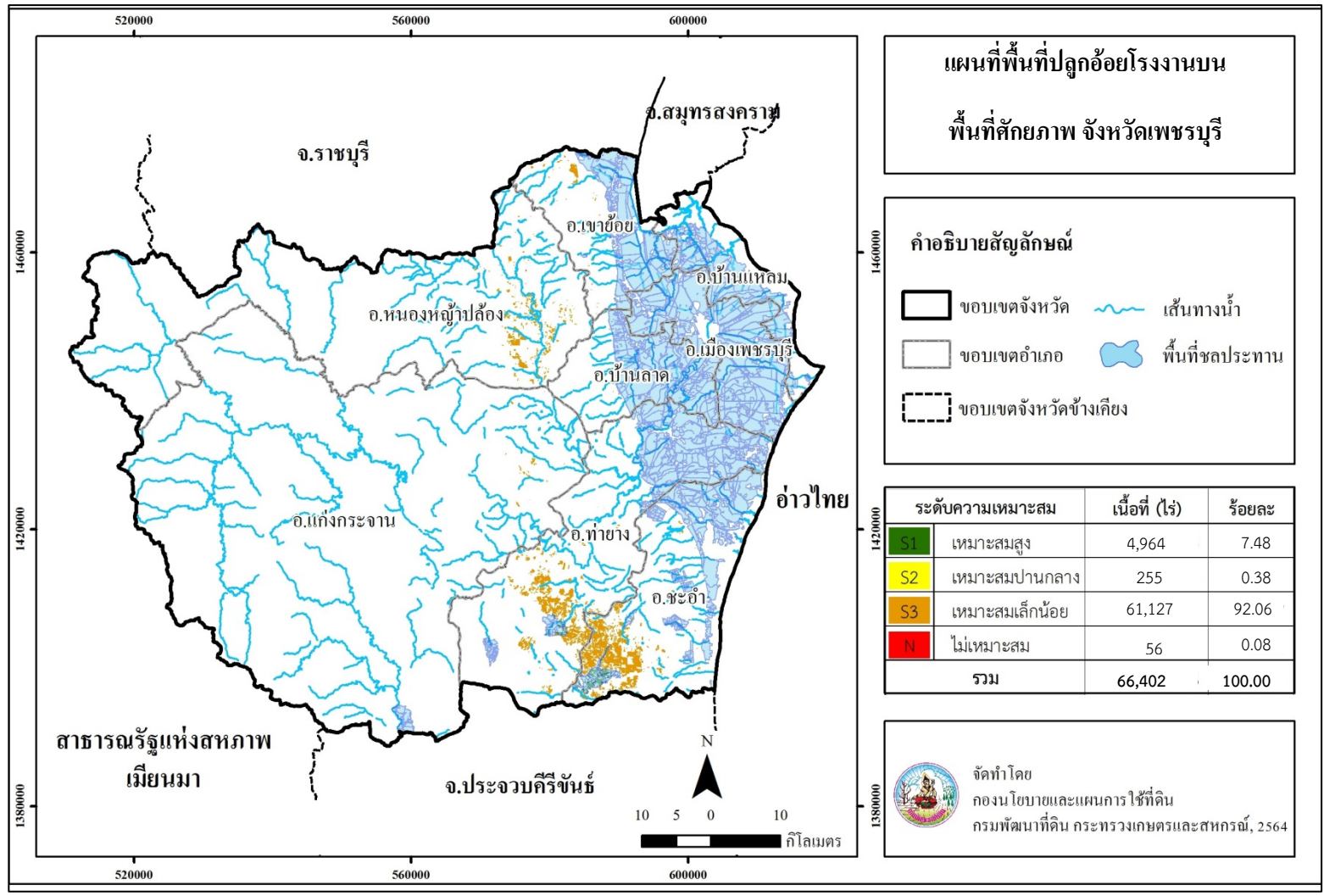
ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดเพชรบุรี

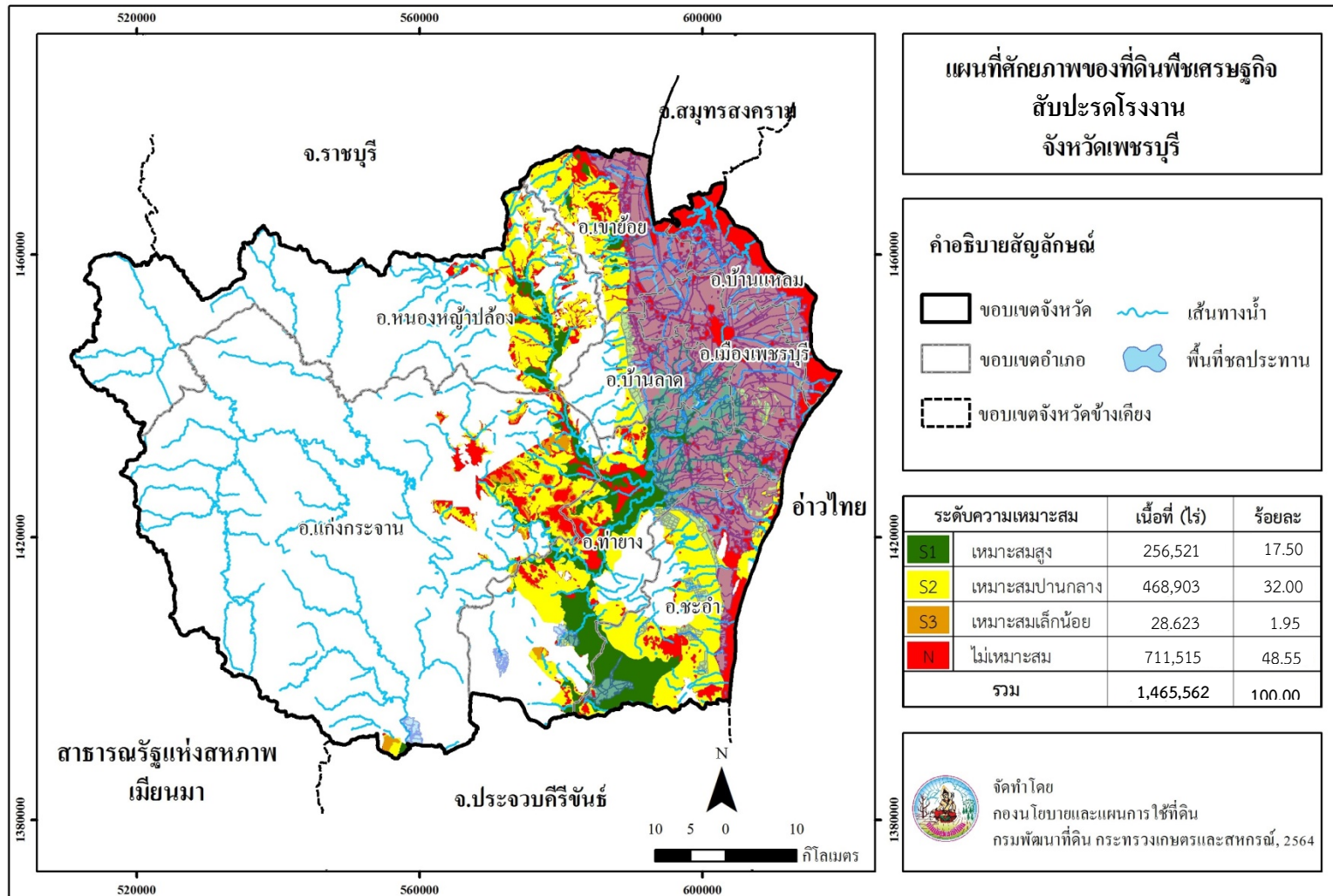
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดเพชรบุรี

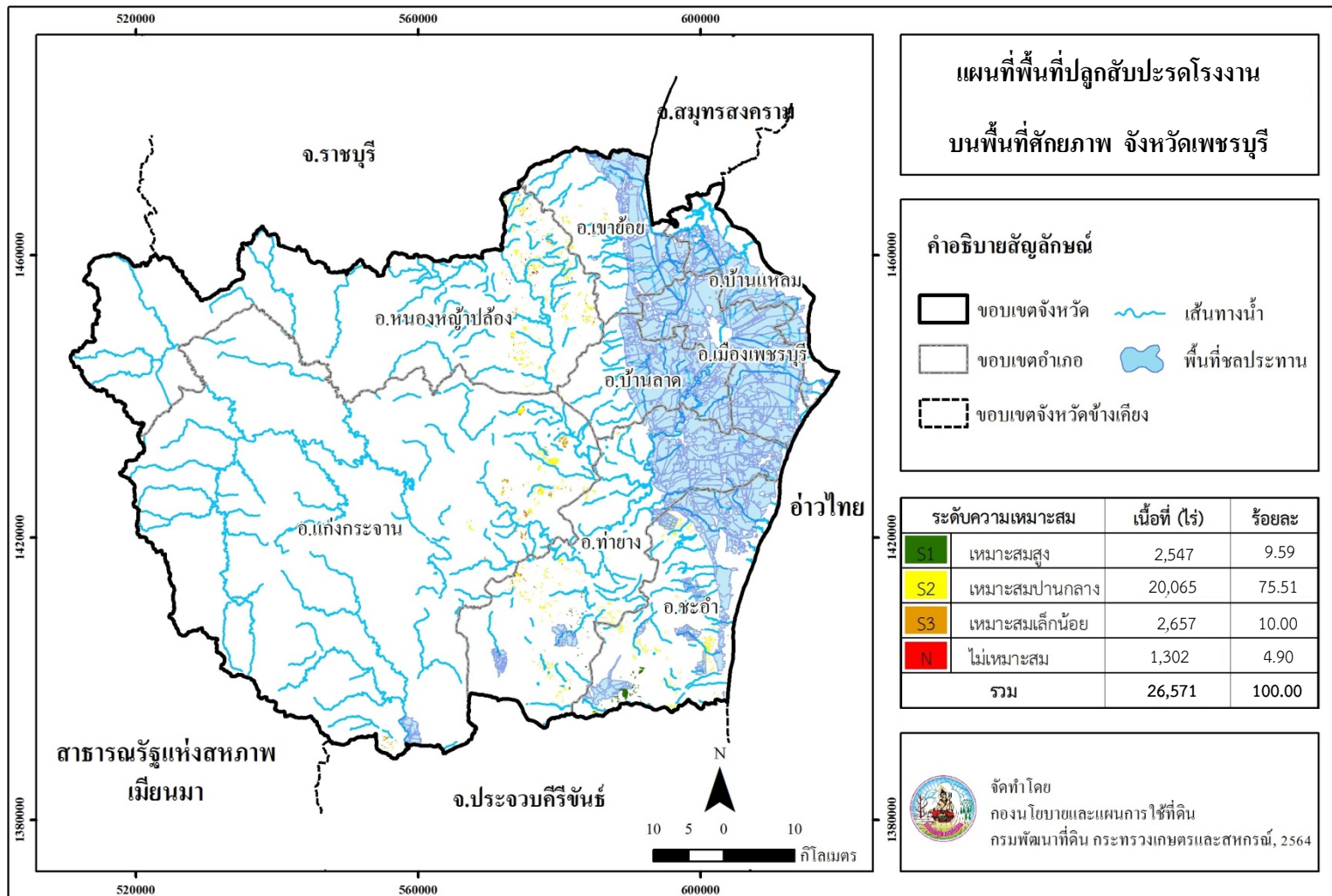
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดเพชรบุรี

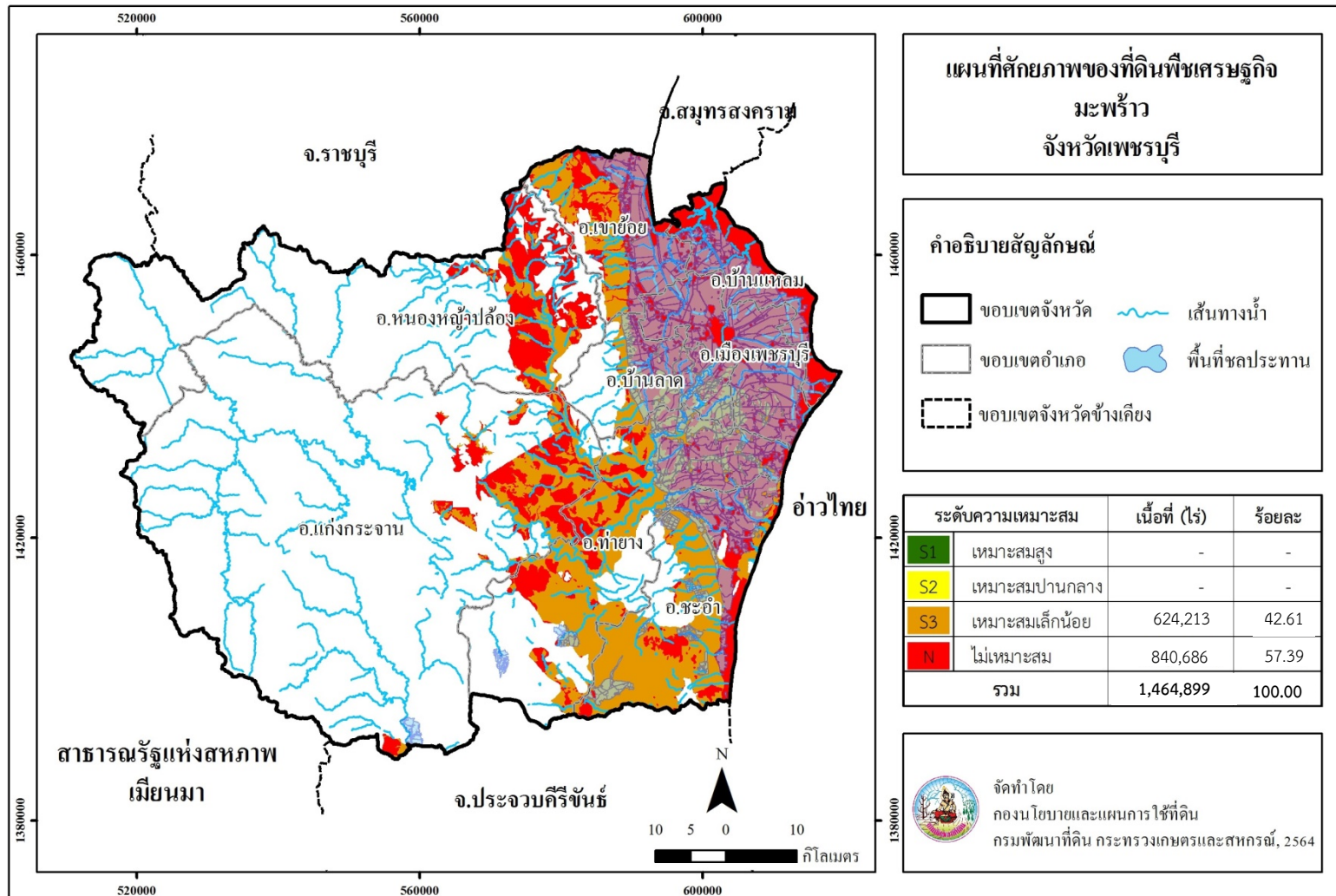
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดเพชรบุรี

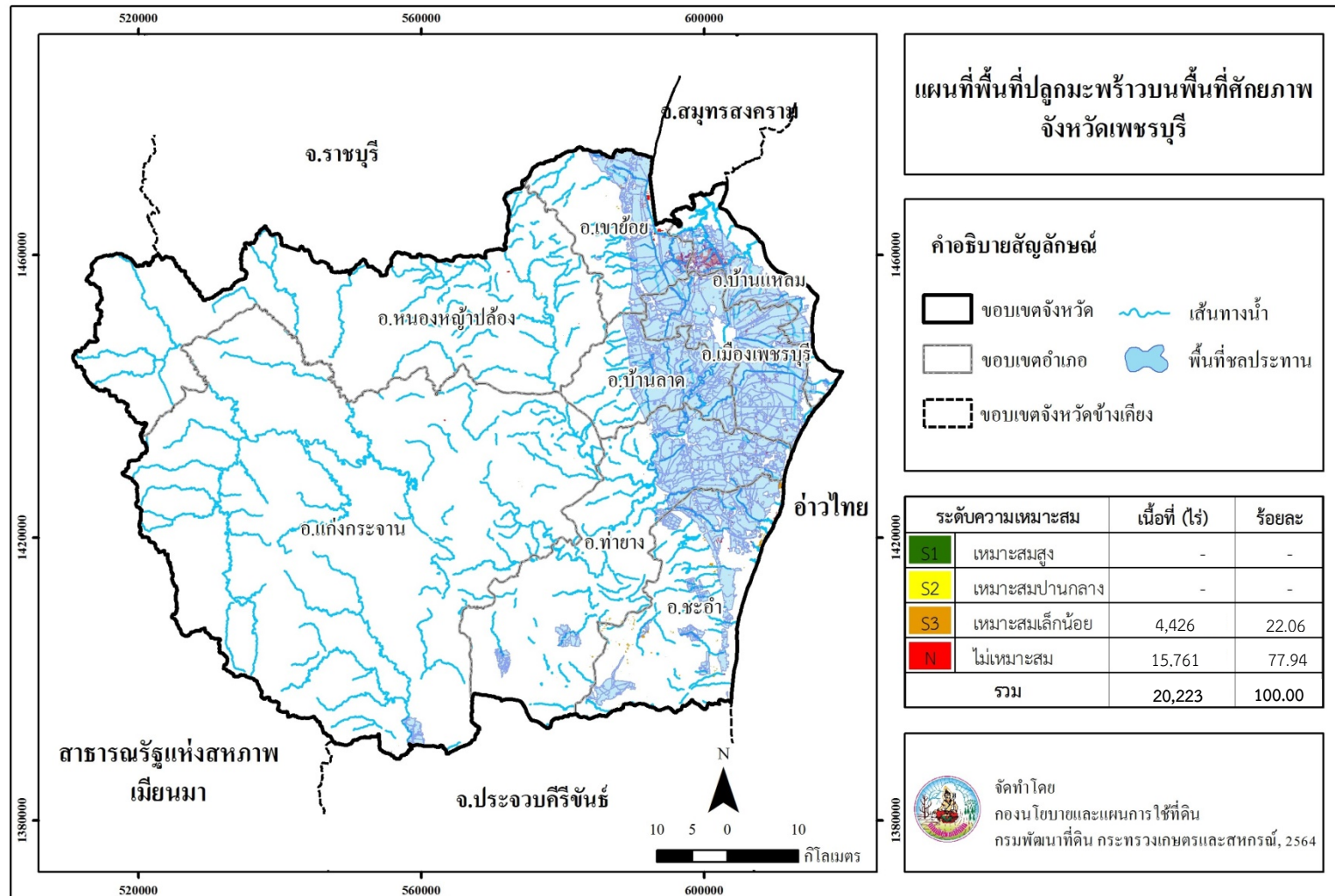
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจสับปะรดโรงงานจังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกสับประรดโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าวจังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดเพชรบุรี

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD